

02-265390 - อานนท์.
docx

องค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนในกลุ่มไตรรัตน์สัมพันธ์ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

The Happy Work Place of the School in Triratsumphan Group of
Pathumthani Primary Educational Service Office Area 2

ศุภกิจ วิเศษนคร* พร่อมพิไล บัวสุวรรณ** และอัจฉรา นิยมภา**

* สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

** ภาควิชาการบริหารศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Supakit Wisetnakorn* Prompilai Buasuwan** and Atchara Niimapha**

* Education Administration, Faculty of Education, Kasetsart University

** Department of Administrative Studies, Faculty of Education, Kasetsart University

Received: October 30, 2021 / Revised: December 13, 2021/ Accepted: December 19, 2021

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนในกลุ่มไตรรัตน์สัมพันธ์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 2) เพื่อเปรียบเทียบการเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนในกลุ่มไตรรัตน์สัมพันธ์ตามขนาดโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในโรงเรียนกลุ่มไตรรัตน์สัมพันธ์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 จำนวน 156 คน โดย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลปรากฏว่าในภาพรวมครูในโรงเรียนในกลุ่มไตรรัตน์สัมพันธ์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานีเขต 2 มีการเป็นองค์กรแห่งความสุขในระดับมากถึงมากที่สุด โดยด้านความสงบมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ระดับมากที่สุด รองลงมาคือด้านน้ำใจงาม ส่วนด้านสุขภาพดี (Happy Body) และการผ่อนคลาย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดแต่ยังอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: องค์กรแห่งความสุข โรงเรียนในกลุ่มไตรรัตน์สัมพันธ์ ระดับการเป็นองค์กรแห่งความสุข เปรียบเทียบการเป็นองค์กรแห่งความสุข

Abstract

The objectives of this study were 1) to study the level of happiness organization of schools in the Trirat Samphan group under Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 2 2) To compare the school's organization of happiness in the Trirat relationship group according to the school size. under Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 2, the study was conducted from a sample group of 156 teachers in the Trairat Samphan School under the Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 2, totaling 156 people. in the Trairat Samphan Group School under

Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 2, using a questionnaire. Statistics used in data analysis including the average frequency standard deviation One-way ANOVA The results showed that, overall, teachers in schools in the Trairat Relations group under Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 2, had the highest level of happiness organization. In terms of calm, the average was at the highest level. followed by kindness Health (Happy Body) and relaxation It has the lowest average but is still at a high level.

Keywords: happiness organization, schools in the Trirat Samphan group, level of being a happy organization, comparing being a happy organization

บทนำ

ในยุคปัจจุบัน เป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านสังคม สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ การเมือง จากสภาพความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้คนในสังคมต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ปัจจุบัน จึงเกิดการแข่งขันของคนในสังคมเพื่อให้อยู่รอดจากกระแสสังคมดังกล่าว เกิดการเอาตัวรอดเอาเปรียบแก่งแย่ง ซึ่งดีจึงเด่น จนทำให้เกิดปัญหาความเครียดของของในสังคม ไม่เว้นแต่ในสถาบันการศึกษาชั้นครูผู้สอนจึงถูกคาดหวังให้เป็นกลไกสำคัญในการแก้ปัญหาต่างๆ ท่ามกลางสภาพปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จะสามารถแข่งขันในระดับสากลสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่มีเจตนารมณ์ให้ผู้เรียนมีความเก่ง ดี และมีความสุข ซึ่งขัดกับสภาพสังคมในปัจจุบันที่ผู้คนต่างเร่งรีบในการทำงานเพื่อสร้างรายได้ในการเลี้ยงชีพตนและครอบครัวทำให้เกิดความเครียดจากการทำงาน ซึ่งครูผู้สอนก็ประสบปัญหาในการทำงานมากไม่ต่างกัน ปัญหาจากพฤติกรรมของผู้เรียน ปัญหาด้านการจัดการภายในสถานศึกษา ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย และประสิทธิภาพของการทำงานของครูสอนทั้งสิ้น ความเครียดจึงเป็นการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงเพื่อตอบสนองสถานการณ์ภายนอกซึ่งส่งผลกระทบต่อร่างกาย จิตใจ และพฤติกรรมก่อให้เกิดการเบี่ยงเบนจากการมีส่วนร่วมในองค์กร ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดอาจเนื่องจากปัจจัยภายนอกองค์กร ปัจจัยภายในองค์กร ปัจจัยกลุ่มทำงาน ปัจจัยส่วนบุคคล ความเครียดจะส่งผลเสียต่อสุขภาพกาย สภาพจิตใจ พฤติกรรม บุคคลสามารถจัดการความเครียดได้โดยการออกกำลังกาย การพักผ่อน การทำสมาธิ ควบคุมพฤติกรรม ส่วนองค์กรสามารถจัดการความเครียดได้โดยการสร้างบรรยากาศสนับสนุน การออกแบบองค์กร การลดความขัดแย้งในบทบาท การกำหนดบทบาทให้ชัดเจน การจัดการความเครียดจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรด้วยการช่วยลดอุบัติเหตุในการทำงาน ลดการขาดงาน ลดความท้อแท้ เพิ่มขวัญกำลังใจและความพึงพอใจในการทำงาน (Rerkklang, 2011) ดังนั้นความเครียดต่างๆที่เกิดขึ้น จะส่งผลต่อผู้เรียนโดยตรง

สภาพชีวิตที่เป็นสุข อันเป็นผลจากการมีความสุขในการจัดการแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีศักยภาพจะพัฒนาตนเองเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี โดยครอบคลุมถึงความดีงามภายในจิตใจภายใต้สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปการพัฒนาประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) อยู่ในห้วงเวลาของการปฏิรูปประเทศ ให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในระยะยาว ซึ่งจำเป็นต้องเพิ่มการวิจัยและพัฒนาทั้งด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ควบคู่กับการเร่งยกระดับทักษะฝีมือแรงงาน คุณภาพการศึกษา การเรียนรู้ และคุณภาพบริการสาธารณสุขให้ทั่วถึงในทุกพื้นที่ พร้อมทั้งส่งเสริมบทบาทสถาบันทางสังคมในการกลมเกลียวสร้างคนดี มีวินัย มีค่านิยมที่ดี มีความรับผิดชอบต่อสังคม ลดความเหลื่อมล้ำภายในสังคม และสร้างขีด

ความสามารถในการแข่งขัน จากการพัฒนาเมืองให้น่าอยู่โดยยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิต และสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม พัฒนาคนทุกช่วงวัย องค์กรต่าง ๆ จึงเริ่มให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน หรือทุนมนุษย์มากขึ้น เพราะเป็นทรัพยากรที่จะสร้าง ความเจริญก้าวหน้าให้กับองค์กร และประเทศได้ การสร้างองค์กรแห่งความสุขเป็นแนวคิดหนึ่งที่จะ ช่วยรักษาทุนมนุษย์เหล่านั้นไว้กับองค์กร มีจุดประสงค์ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตการทำงานของ บุคลากร เพื่อลดความเครียด ความวิตกกังวล และสร้างสัมพันธภาพที่ดีในการทำงาน ซึ่งกระบวนการ สร้างองค์กรแห่งความสุข คือ การสร้างสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สังคม บุคลากร และชุมชนให้เอื้อ ต่อการทำงาน ผู้บริหารให้ความสำคัญ แสดงภาวะผู้นำและสร้างความเชื่อมั่น ทุกคนในองค์กรได้มี ส่วนร่วมเรียนรู้และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปัจจัยแห่งความสำเร็จนั้นคือ การที่ทุกคนในองค์กรได้ร่วมมือกันเปลี่ยนแปลงตั้งแต่เริ่มแรก และมีส่วนร่วมในการสร้างองค์กรแห่งความสุขร่วมกัน (อภิชัย มงคล, 2544)

การจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ยึดหลักสำคัญ ประกอบด้วย หลักการจัดการ ศึกษาเพื่อปวงชน หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยกำหนด วิสัยทัศน์ คือ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” มี วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา 4 ประการ คือ เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะที่ทักษะและสมรรถนะที่ สอดคล้องกับบทบาทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรมจริยธรรม รู้รัก สามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง การปฏิรูปการศึกษาจะต้องพิจารณาสถานการณ์ปัจจุบันและสภาพความเป็นจริงปัจจัยสำคัญของการศึกษา ได้แก่ ด้านปรัชญาการศึกษาของชาติ นโยบายการศึกษาของชาติ วิสัยทัศน์การศึกษาของชาติ ด้านหลักสูตรการศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและ ประเมินผล และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา รวมทั้งการบริหารจัดการศึกษาของหน่วยงานที่ดูแลกำกับและเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา โดยพิจารณาถึงปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดคุณภาพ ซึ่งไม่จำเป็นต้องรู้ระบบแต่ต้องจัดระบบใหม่ให้ทันสมัย ง่ายต่อการบริหารจัดการ ติดตามประเมินผลได้ และพร้อมสำหรับการพัฒนาต่อไป ต้องทำให้โรงเรียน ที่ทำงาน ชุมชน และประเทศเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และบุคลากรมีความสุขในการทำงาน พร้อมทั้งจะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รู้จัก ข้อบกพร่อง ข้อจำกัด และจุดแข็งของตนเอง พยายามปรับปรุงตัวเองให้มีประสิทธิภาพ

โรงเรียนเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อการจัดการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้แก่ผู้เรียน โดยมุ่งหวังให้บุคลากรทำงานอย่างมีความสุขและเกิดเป็นองค์กรแห่งความสุข แต่ในสภาพปัจจุบันกลับ พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนทั้งผู้บริหารและคณะครูต้องมีภาระงานมากขึ้น มีเวลาพักผ่อน น้อยลง แม้ในช่วงเวลาปิดภาคเรียน ความสุขในการทำงานของบุคลากรกำลังถูกบั่นทอนลง เพราะ องค์กรมีการปรับตัวเพื่อเผชิญกับโลกาภิวัตน์และก้าวสู่ยุคของความทันสมัย รองรับการเปลี่ยนแปลง ทางสังคม เศรษฐกิจ การสื่อสาร และเทคโนโลยี สิ่งที่ผู้ปฏิบัติงานมีความต้องการเหมือนกันคือความสุขในการทำงาน ซึ่งองค์กรจะต้องเสริมปัจจัยทางบวกและสกัดกั้นปัจจัยทางลบ ถ้าบุคลากรมีความสุขผลผลิตขององค์กรก็จะเพิ่มขึ้น และทำให้องค์กรโดยรวมดีขึ้นด้วย การสร้างองค์กรแห่งความสุข จึงมีประโยชน์ในหลายด้าน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) จึงได้เสนอแนวคิดและหลักการสร้าง

องค์กรแห่งความสุขที่เรียกว่า ความสุข 8 ประการ (Happy 8) ได้แก่ สุขภาพดี (happy body) น้ำใจงาม (happy heart) การผ่อนคลาย (happy relax) การหาความรู้ (happy brain) คุณธรรม (happy soul) ใช้เงินเป็น (happy money) ครอบครัวที่ดี (happy family) และมีสังคมดี (happy society) โดยมีภารกิจในการส่งเสริมและพัฒนาคนในองค์กรให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีในการทำงาน มีความปลอดภัย มีสภาพแวดล้อมที่ดี มีทักษะและประสิทธิภาพที่ดีในการทำงาน ตลอดจนมีความรักความผูกพันต่อองค์กร เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ของระบบการจัดการและ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เหมาะสมและยั่งยืน ซึ่งเป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทุนมนุษย์ ทั้งในด้านการเสริมสร้างปัญญา การเสริมสร้างความสัมพันธ์ และการเสริมสร้างอารมณ์ของคนในองค์กร โดยให้ความสำคัญกับการปรับทัศนคติในการทำงานของบุคลากร และใช้กิจกรรมเชิงบวกที่เสริมสร้างคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดี (quality of working life) ของบุคลากรภายใต้ความคิดที่ว่า หากคนในองค์กรสามารถทำงานอย่างมีความสุขแล้วจะนำไปสู่ความสำเร็จของการทำงานด้วย แนวทางการบริหารจัดการองค์กรยุคใหม่จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นเรื่องหลัก ผลที่ตามมาคือ การทำงานที่มีประสิทธิภาพจะนำไปสู่ความสามารถในการแข่งขันขององค์กร

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ว่า “คน” เป็นหัวใจมองเห็นสำคัญของทุกองค์กร และ “การสร้างความสุข” ของคนภายในองค์กรเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการสร้าง “องค์กรแห่งความสุข : Happy Workplace” ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งของการเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรให้กับองค์กรสมัยใหม่ที่นอกจากจะมีผลดีต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กรแล้ว ยังสามารถขยายผลไปสู่ ความสุขในครอบครัว ชุมชนและสังคมอีกด้วย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้สร้างแนวทางการสร้างสุขในที่ทำงานขึ้น เป็นความสุขพื้นฐาน 8 ประการ ที่ตอบสนองความต้องการของมนุษย์หลายมิติได้แก่ สุขภาพดี (happy body) น้ำใจงาม (happy heart) การผ่อนคลาย (happy relax) การหาความรู้ (happy brain) คุณธรรม (happy soul) ใช้เงินเป็น (happy money) ครอบครัวที่ดี (happy family) และมีสังคมดี (happy society) เป็นตัวชี้วัด การสร้าง “ความสุขมวลรวมของการทำงาน”(Wasanthanarat & Wutthiwat, 2016)

การวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาระดับการเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนในกลุ่มไตรรัตน์สัมพันธ์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 รวมถึงเปรียบเทียบการเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนในกลุ่มไตรรัตน์สัมพันธ์ตามขนาดโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จากการศึกษางานวิจัยในครั้งนี้ จะทำให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ตามหลักการเสริมสร้างสุขแปดประการอย่างเป็นระบบ และจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการอ้างอิงและประยุกต์ใช้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนในกลุ่มไตรรัตน์สัมพันธ์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

2. เพื่อเปรียบเทียบการเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนในกลุ่มไตรรัตน์สัมพันธ์ตามขนาดโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตเชิงเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ศึกษาทัศนคติของครูความคิดเห็นต่อการเป็นองค์กรแห่งความสุขตามแนวคิดองค์กรแห่งความสุข (Happy Workplace) ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ประกอบด้วยแนวคิด 8 ด้าน สุขภาพดี (happy body) น้ำใจงาม (happy heart) การผ่อนคลาย (happy relax) การหาความรู้ (happy brain) คุณธรรม (happy soul) ใช้เงินเป็น (happy money) ครอบครัวที่ดี (happy family) และมีสังคมดี (happy society)

ขอบเขตเชิงประชากร

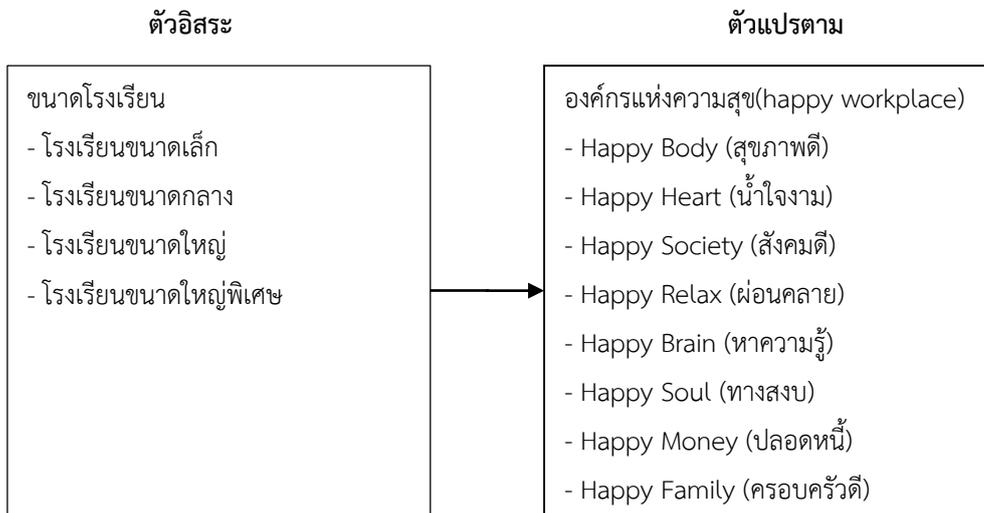
ประชากร

ครูในโรงเรียนกลุ่มไตรรัตน์สัมพันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 260 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ครูในโรงเรียนกลุ่มไตรรัตน์สัมพันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 156 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 607-610) และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

กรอบแนวคิดการวิจัย

2. วิธีดำเนินการ การวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบตรวจรายการ ประกอบด้วยคำถาม เกี่ยวกับ เพศ วุฒิสูงสุดทางการศึกษา อายุ วิชยฐานะปัจจุบันขนาดของโรงเรียนที่สังกัด เป็นแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ เป็นแบบตรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนในกลุ่มไตรรัตน์สัมพันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 28 ข้อ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 แสดงว่า มีสภาพการเป็นองค์กรแห่งความสุขอยู่ในระดับ น้อยที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 แสดงว่า มีสภาพการเป็นองค์กรแห่งความสุขอยู่ในระดับ น้อย
- ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 แสดงว่า มีสภาพการเป็นองค์กรแห่งความสุขอยู่ในระดับ ปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 แสดงว่า มีสภาพการเป็นองค์กรแห่งความสุขอยู่ในระดับ มาก
- ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 แสดงว่า มีสภาพการเป็นองค์กรแห่งความสุขอยู่ในระดับ มากที่สุด

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ประมวลผลสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ขนาดของโรงเรียนที่สังกัด ใช้ความถี่ และค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean: μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: σ) โดยนำค่า มัชฌิมเลขคณิตไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของ เบสท์ (Best 1970) ค่าเปรียบเทียบความแตกต่าง (F-test : ANOVA) ค่าเปรียบเทียบพหุคูณ แบบ LSD โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียนโรงเรียนในกลุ่มไตรรัตน์สัมพันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนา(Narrative)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาระดับองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียน ในกลุ่มไตรรัตน์สัมพันธ์ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยภาพรวม พบว่า

1. การวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 156 คน จำแนกตาม เพศ วุฒิสุงที่สุดทางการศึกษา อายุ วิทยฐานะปัจจุบัน ขนาดของโรงเรียนที่สังกัด

1.1 เมื่อพิจารณาตามเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศชายและเพศหญิง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากที่สุด ร้อยละ 79.50

1.2 เมื่อพิจารณาตามวุฒิสุงที่สุดทางการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามวุฒิต่างการศึกษามากที่สุดคือ วุฒิต่างการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 62.80 น้อยที่สุด คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 6.40

1.3 เมื่อพิจารณาตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด อายุ 30-40 ปี ร้อยละ 35.90 น้อยที่สุด อายุมากกว่า 50 ปี ร้อยละ 17.30

1.4 เมื่อพิจารณาตามวิทยฐานะปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มากที่สุด เป็นครูชำนาญการ ร้อยละ 27.60 น้อยที่สุด คือ ครูผู้ช่วย ร้อยละ 18.60

1.5 เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียนที่สังกัด พบว่า มากที่สุด คือผู้ตอบแบบสอบถามสังกัดโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ร้อยละ 39.74 น้อยที่สุดผู้ตอบแบบสอบถามสังกัดโรงเรียนขนาดเล็ก ร้อยละ 8.97

2. ระดับการเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนในกลุ่มไตรรัตน์สัมพันธ์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

2.1 ระดับการเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนในกลุ่มไตรรัตน์สัมพันธ์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ภาพรวม พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้าน Happy Soul (ทางสงบ) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และด้าน Happy Body (สุขภาพดี) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับต่ำที่สุด

2.2 ระดับองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนด้าน Happy Body (สุขภาพดี) พบว่า ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความสุขทั้งด้านร่างกายและจิตใจมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับสูงสุด รองลงมาคือ ออกกำลังกายเป็นประจำสม่ำเสมอ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนความพึงพอใจในสุขภาพร่างกาย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นลำดับต่ำสุด

2.3 ระดับองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนด้าน Happy Heart (น้ำใจงาม) พบว่า ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การมีความเต็มใจและยินดีในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับสูงสุดรองลงมา คือ ความรู้สึกเอื้ออาทรและห่วงใยต่อคนรอบข้าง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เช่น การบริจาคสิ่งของ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นลำดับต่ำสุด

2.4 ระดับองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนด้าน Happy Society (สังคมดี) พบว่า ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับสูงสุดรองลงมา คือ พูดคุยสื่อสารกับเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนด้วยดี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด ส่วนการมีการถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงานเพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นลำดับต่ำสุด

2.5 ระดับองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนด้าน Happy Relax (ผ่อนคลาย) พบว่า ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เมื่อประสบปัญหาในชีวิตท่านสามารถจัดการกับปัญหาได้ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับสูงสุด รองลงมาคือ มีความเครียดจากการทำงาน หรือเรื่องอื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนการได้รับการพักผ่อนเพียงพอในแต่ละวัน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นลำดับต่ำสุด

2.6 ระดับองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนด้าน Happy Brain (หาความรู้) พบว่า ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าความสนใจที่จะพัฒนาตนเองเพื่อความก้าวหน้าในชีวิต มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับสูงสุดรองลงมาคือ การแสวงหาความรู้ใหม่ๆเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนมีโอกาสที่จะได้รับการอบรม/ศึกษาต่อ/ดูงานเพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของ ตนเอง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นลำดับต่ำสุด

2.7 ระดับองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนด้าน Happy Soul (ทางสงบ) พบว่า ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ตอบแทนผู้มีพระคุณหรือช่วยเหลือท่านโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับสูงสุดรองลงมาคือ ละอายในการทำความผิดหรือมีส่วนร่วมในการทำผิด มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการมีส่วนร่วมในการทำนุบำรุงศาสนา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากซึ่งเป็นลำดับต่ำสุด

2.8 ระดับองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนด้าน Happy Money (ปลอดหนี้) พบว่า ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การมีหนี้ที่ท่านจะชำระหนี้ตามกำหนดเวลาทุกครั้ง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับสูงสุด รองลงมาคือ รู้สึกว่าการผ่อนชำระหนี้สินต่างๆของท่านเป็นภาระ ความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก ส่วนได้รับทั้งหมดในแต่ละเดือนเหมาะสมเมื่อเปรียบเทียบกับรายจ่ายทั้งหมด ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นลำดับต่ำสุด

2.9 ระดับองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนด้าน Happy Family (ครอบครัวดี) พบว่า ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า กิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ร่วมกับคนในครอบครัว มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับสูงสุดรองลงมาคือ มีความสุขกับครอบครัวของท่าน ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนการมีเวลาอยู่กับครอบครัวความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก ซึ่งเป็นลำดับต่ำสุด

3. ผลการเปรียบเทียบการเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนในกลุ่มไตรรัตน์สัมพันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้าน Happy Brain (หาความรู้) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อีกเจ็ดด้านที่เหลือ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนรายคู่ขององค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนในกลุ่มไตรรัตน์สัมพันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้าน Happy Brain (หาความรู้) ด้วยวิธีการของ LSD (Post Hoc) พบว่ามีความแตกต่างกัน 3 คู่ คือโรงเรียนขนาดเล็กแตกต่างกับโรงเรียนขนาดกลางกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 โรงเรียนขนาดกลางแตกต่างกับโรงเรียนขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างกับโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

ในภาพรวมครูในโรงเรียนในกลุ่มไตรรัตน์สัมพันธ์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 2 มีการเป็นองค์กรแห่งความสุขในระดับมาก โดยด้านความสงบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านน้ำใจงาม ส่วนด้านสุขภาพดีและการผ่อนคลายมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเนื่องจากครูส่วนใหญ่ที่ อายุระหว่าง 30-40 ปี ซึ่งเป็นช่วงวัยของการเริ่มต้นมีครอบครัวจึงอาจต้องใช้เวลาในการดูแลครอบครัวและประกอบกับมีภาระงานของครูค่อนข้างมากจึงไม่ค่อยมีเวลาออกอกำลังหรือดูแลสุขภาพ นอกจากนี้อาจยังไม่ค่อยมีเวลาในการผ่อนคลายตนเองทำให้เกิดความเครียดและจะนำไปสู่การเกิดโรคร้ายตามมาภายหลังได้ สอดคล้องกับ Kjerulf (2007) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ความสุขในการทำงานเป็น ความรู้สึกของบุคคลที่ตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ในการทำงานโดยที่บุคคลนั้นมีความรู้สึกรื่นรมย์ในงาน มีความพึงพอใจ และกระตือรือร้นในการทำงาน องค์กร ที่สามารถรักษาความสุขระยะยาวในการทำงานจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานสามารถบรรลุตามเป้าหมาย ที่วางไว้ Sawangphol (2011) ที่ศึกษาพบว่าความสุขในการทำงานเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการทำงาน เมื่อบุคลากร มีความสุขในการทำงานจะมีความกระตือรือร้นในการทำงานเพิ่มขึ้นเกิดบรรยากาศที่ดีในการทำงานและ มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหารกับเพื่อนร่วมงานและบุคลากรภายในองค์กร ดังนั้นแต่ละองค์กรจึงมีความจำเป็นในการพัฒนาสุขภาพและคุณภาพชีวิตการทำงานให้แก่บุคลากร เพื่อเป็นทุนที่เสริมสร้างให้บุคลากรมีความพร้อมในการสร้างสรรค์งานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพิ่มมูลค่าให้กับองค์กรเกิดความสอดคล้องกับความต้องการของมนุษย์องค์กรจึงต้องมีแนวปฏิบัติที่ดีในการดูแล บุคลากรให้มีสุขภาพในการดำเนินชีวิต สามารถต่อสู้กับอุปสรรคได้อย่างมีความสุข

เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียนพบว่า ทุกขนาดโรงเรียนมีระดับการเป็นองค์กรแห่งความสุขในระดับมากเท่ากัน โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีระดับการเป็นองค์กรแห่งความสุขสูงสุด รองลงมาคือ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ และโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางมีระดับที่เท่ากัน เพื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความสงบทาง มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในทุกขนาดของโรงเรียน ในขณะที่ด้านสุขภาพมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ในทุกขนาดของโรงเรียนด้วยเช่นกันยกเว้นโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กมีวัฒนธรรมการทำงานแบบใกล้ชิดจึงทำให้ความสัมพันธ์ของเพื่อนร่วมงานสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Phulprathum (2012) ที่พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งความสุขคือ ปัจจัยด้านลักษณะองค์กร และสอดคล้องกับ Mulamart (2014) ที่พบว่าการรับรู้คุณลักษณะงาน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการผ่อนคลาย

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการศึกษาพบว่าด้านสุขภาพดี (Happy Body) ด้านการผ่อนคลาย (Happy Relax) และ การปลดหนี้ (Happy Money) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นองค์กรควรให้ความสำคัญและส่งเสริมกิจกรรมการออกกำลังกายในสถานศึกษาเพิ่มมากขึ้น เพื่อเสริมสร้างสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงให้แก่บุคลากร โดยอาจจัดสรรเวลาให้ครูและบุคลากรได้มีโอกาสออกกำลังกาย หรือจัดอุปกรณ์และสถานที่ห้องออกกำลังกายให้แก่คุณครูในช่วงเวลาพักจากการสอน การจัดกิจกรรม ออกกำลังกายในสถานศึกษาเป็นประจำทุกวัน กิจกรรมนันทนาการในยามว่าง การรับประทานอาหารร่วมกัน การพัฒนาบุคลากรให้เหมาะสมกับภาระงาน การส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดีให้แก่บุคลากร ให้ครูได้มีเวลาทำกิจกรรมเพื่อผ่อนคลาย เป็นต้น

2. นอกจากนี้เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่ามีความแตกต่างกันด้านการหาความรู้ (Happy Brain) องค์กรควรสร้างเสริมโอกาสให้ครูได้มีเวลาพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง โดยอาจจัดสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ สร้างโอกาสให้ครูได้พัฒนาตนเองในรูปแบบต่างๆที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนจำแนกตามสังกัดและภูมิภาค
2. ควรศึกษาปัจจัยอื่นๆที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งความสุข เพื่อจะได้นำข้อมูลมาพัฒนาให้บุคลากร มีความสุขในการทำงานและเกิดความสุขขึ้นในองค์กร
3. ควรศึกษาเปรียบเทียบองค์กรแห่งความสุขส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรในโรงเรียนกับโรงเรียนที่ไม่ได้เป็นองค์กรแห่งความสุข

References

- Best, J. W. (1970). *Research in Education*. Prentice-Hall Inc. p.190.
- Kjerulf A. (2007). *Praise for Happy hour is 9 to 5*. Retrieved from [http://positivesharing.com/happyhouris9to5/bookhtml/happyhouris 9 to 54.html](http://positivesharing.com/happyhouris9to5/bookhtml/happyhouris%209%20to%2054.html)
- Krejcie, R.V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), pp. 607-610.

- Mongkol, A. (2001). *Research report on the study of indicators of mental health in Thai people*. Phra Thammakhan Printing House. [in Thai]
- Mulamat, T. (2014). *Factors affecting happiness at work. Government teacher in primary school under the district office Chonburi Primary Education, District 3*. Thesis, Master of Education, Major Field: Educational Administration. Graduate School, Burapha University. [in Thai]
- Office of the Health Promotion Fund. (2009). *Let's create an organization of Let's be happy*. Bangkok. [in Thai]
- Office of the National Economic and Social Development Board. *The 11th National Economic and Social Development Plan (2012–2016)* [in Thai]
- Pholprathum, P. (2012). *Happiness in the work of government teachers, schools, expanding educational opportunities, Sriracha Group 1 under the district office. Primary Education, Chonburi District 3*. Master's Degree Thesis in Education Administration Graduate School, Burapha University. [in Thai]
- Rerkklang, P. (2011). Managing Stress, Adding Happiness for Work Efficiency, *Executive Journal*, 2(95-101). Bangkok University Press. [in Thai]
- Sawangphol, N. (2011). *Factors Affecting Happiness in Working of personnel Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Thanyaburi*. Master of Business Administration, Rajamangala University of Technology. [in Thai]
- Wasanthanarat, C. & T. Wutthiwat C. (2016). *Let's create a happy organization*. At Four Print. [in Thai]